

stichting

Zenobia



الزبابة

JAARVERSLAG 2023

Inhoudsopgave

1. Voorwoord van de voorzitter.....	3
2. Gegevens stichting.....	5
a. Algemene gegevens	5
b. Bestuurssamenstelling tot 31 december 2023.....	5
c. Bestuurssamenstelling per 1 januari 2024.....	5
d. Contactgegevens per 1 januari 2024.....	5
3. Verslag van het bestuur	6
a. Doelstelling	6
b. Activiteiten in 2023	6
c. Activiteiten in 2024.....	10
d. Beleid	10
4. Realisatie boekjaar 2023	16
5. Begroting 2024.....	19
6. Verklaring Raad van Toezicht	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7. Ondertekening	22

1. Voorwoord van de voorzitter

Voor Stichting Zenobia was 2023 een jaar zonder veel bijzonderheden. Enerzijds is dat een geruststellende mededeling: er werden weer twee jaarlijks terugkerende lezingen georganiseerd en we konden ons verheugen over een geslaagd congres. Al deze activiteiten werden goed bekeken en bezocht. Aan de andere kant heeft de Stichting dit jaar weinig vernieuwingen waargemaakt, waarmee bijvoorbeeld de zichtbaarheid van de Stichting bevorderd zou kunnen worden. Zo werden langlopende plannen voor een podcast niet gerealiseerd en bleef de agenda voor het najaar – met een congres dat in mei plaatsvond – volledig leeg. Wel werd er voortgang geboekt met de lesbrieven, waarvan de eerste publicatie in 2024 te verwachten is, en werden enkele samenwerkingsbanden (weer) sterker aangehaald. Het belangrijkste is echter het slagen van één belangrijke vernieuwing: door een tijdig uitgezette sollicitatieprocedure zijn maar liefst vier nieuwe bestuursleden gevonden voor de volgende termijn die in januari 2024 is begonnen. Zodoende baarde Stichting Zenobia in 2023 misschien weinig opzien, maar werd er wel gezorgd voor een gunstig gesternte en rustig vaarwater, zowel financieel als organisatorisch, voor het nieuw aangetreden bestuur.

In het afgelopen jaar heeft het bestuur onder andere gereflecteerd op inhoudelijke tendensen binnen de activiteiten van Stichting Zenobia – het bestuur is immers het beste in de gelegenheid om deze (op langere termijn) te overzien. Een belangrijke overweging betreft de invulling van het congres. Na een jaar zonder congres (2022), volgend op een jaar waarin twee congressen hadden plaatsgevonden, heeft Stichting Zenobia in het voorbije jaar een zeventiende editie aan de rijke serie van congressen kunnen toevoegen. Met het thema ‘Zijderoutes’ belichtte het congres dit keer culturele, economische en religieuze interacties op een globaal niveau, hoewel er zeker ook aandacht was voor de lokale context binnen en buiten het Mediterrane gebied. Zijderoutes staan in de afgelopen jaren weer volop in de aandacht, onder andere door het succesvolle boek van Peter Frankopan en door het controversiële politiek-economische ‘One belt, one road’ project van de Chinese overheid, dat ook wel bekend staat als de ‘Nieuwe Zijderoute’. Hoewel het congres een groot succes was in de ogen van velen, inclusief het bestuur zelf, adviseert het scheidend bestuur zijn opvolgers om voor de volgende editie van het congres een thema te kiezen uit de klassieke (Grieks-Romeinse) oudheid. Sinds het congres over Xerxes in 2018 zijn de thema’s van de congressen niet meer direct met de Grieks-Romeinse oudheid gerelateerd geweest. Gezien het succes van de nascholingsdag zou er ook gedacht kunnen worden aan een nascholingsdag met klassiek thema náást een wetenschappelijk(er) congres, waarbij de commissarissen zich in hun nieuwe rollen kunnen inzetten.

Uiteraard draagt het oude bestuur definitieve beslissingen hieromtrent met het volste vertrouwen over aan het nieuwe. Het wenst het nieuwe bestuur heel veel succes, maar vooral ook heel veel plezier bij het invullen van zijn taken, het organiseren van mooie activiteiten en het genieten van al wat de kunsten, culturen en mensen rond het Middellandse Zeegebied geboden hebben en blijven bieden.



2. Gegevens stichting

a. Algemene gegevens

Naam: Stichting Zenobia

KvK-nummer: 34309831

RSIN-nummer: 819816590

b. Bestuurssamenstelling tot 31 december 2023

Voorzitter: Maurits de Leeuw

Secretaris: dr. Michèle Meijer

Penningmeester: dr. Sven Betjes

Commissaris intern: Emma Huig

Publiciteit: Hilde Zwart

Commissaris extern: Tim Vroegindeweyj

Bijzonder bestuurslid: dr. Johan Weststeijn

Erebestuurslid: dr. Diederik Burgersdijk

c. Bestuurssamenstelling per 1 januari 2024

Voorzitter: Emma Huig

Secretaris: Arjan Breukel

Penningmeester: Tim Vroegindeweyj

Commissaris onderzoek: dr. Ivo Wolsing

Publiciteit: Kevin Hoogeveen

Commissaris onderwijs: Tugba Altin

Bijzonder bestuurslid: dr. Johan Weststeijn

Erebestuurslid: dr. Diederik Burgersdijk

d. Contactgegevens per 1 januari 2024

Stichting Zenobia

Vrijheidslaan 68 H

1078 PN Amsterdam

info@stichtingzenobia.nl

www.stichtingzenobia.nl

3. Verslag van het bestuur

a. Doelstelling

In het gebied rondom de Middellandse Zee is het nooit rustig geweest. Al duizenden jaren ontmoeten culturen en volkeren elkaar daar. Deze ontmoetingen liggen ten grondslag aan ontelbare culturele kruisbestuivingen, van oudheid tot heden en in alle aspecten van de samenleving: van religie tot recht en van techniek tot kunst, literatuur en muziek. De stichting dankt haar naam aan Zenobia, de derde-eeuwse koningin van de Syrische woestijnstad Palmyra. Als historische figuur leeft zij voort in verschillende tradities in het Middellandse Zeegebied.

De centrale doelstelling van Stichting Zenobia is om onderzoek naar de fluctuerende interacties en dynamische verbanden tussen de verschillende culturen rondom de Middellandse Zee zo breed mogelijk onder de aandacht te brengen. De stichting spant zich bijzonder in om dit doel in drie maatschappelijke sectoren realiseren, waarbij juist ook verbanden tussen deze drie worden gezocht: 1) wetenschappelijk onderzoek; 2) de culturele, artistieke en journalistieke wereld; en 3) het primair en secundair onderwijs, met name de schoolvakken Grieks, Latijn en Geschiedenis. Een brede(re) benadering van de oudheid en latere periodes is niet alleen historisch correct en dus noodzakelijk, maar heeft ook de potentie om aansluiting te vinden bij een groter en diverser publiek, of het nu gaat om geïnteresseerde leken of leerlingen. Door binnen deze drie sectoren actief te zijn, wil Stichting Zenobia voor een breed publiek verbreding en verdieping bieden bij historische en actuele oost-westverhoudingen.

b. Activiteiten in 2023

In 2023 heeft Stichting Zenobia de volgende activiteiten gerealiseerd:

Achtste Zenobialezing | Kati Ihnat (RU) | Martelaren in middeleeuws Spanje: tussen Christendom en Islam

Dinsdag 7 maart 2023 | 19:30-20:30 uur | RMO te Leiden | eveneens te volgen als livestream | gratis

Dit jaar werd de Zenobialezing gegeven door Kati Ihnat (universitair docent Radboud Universiteit). Haar lezing ging over de 'martelaren van Córdoba'. Martelaren waren populair in het Spanje van de vroege Middeleeuwen. Ihnat bekeek dit fenomeen in breder perspectief en onderzocht wat het betekende voor de betrekkingen tussen christenen en moslims in middeleeuws Spanje. De lezing werd zowel fysiek als online erg goed bezocht. We waren zeer te spreken over de kwaliteit van de lezing en hoorden ook veel positieve geluiden uit het publiek.

Bezoekerstaantal (fysiek): 51

Aanmeldingen voor de livestream: 643

Live kijkers: 326 + eventuele terugkijkers van de livestream

Nascholingsmiddag Vereniging van Leerkrachten Oude Talen uit Vlaanderen over diversiteit en inclusiviteit in oudheidstudies

Woensdag 8 maart 2023 | Universiteit Gent

De redactie van de Cleopatrabundel is door VLOT gevraagd om een nascholingsmiddag te verzorgen. Deze bestond uit lezingen door Inger Kuin en Miko Flohr en een paneldiscussie. De nascholingsmiddag was zeer geslaagd. Er waren zelfs docenten helemaal uit Nederland gekomen en iedereen deed goed mee met de discussie. Blijkbaar is een nascholing, en al helemaal over dit thema, heel gewild. Het lijkt ons een goed idee om iets vergelijkbaars in Nederland te organiseren.

Lezing in de Week van de Klassieken | Jürgen Zangenberg (UL) | Voor God en de Tempel! De Joodse Opstand – een ‘Revolutie’?

Donderdag 30 maart 2023 | 20:00-21:30 uur | RMO te Leiden | eveneens te volgen als livestream | gratis

Het thema van de Week van de Klassieken was dit jaar ‘Revoluties en de oudheid’. We begonnen de avond met Zenobia’s eigen ‘onderwijsrevolutie’: de presentatie van de eerste lesbrieven in de nieuwe Zenobia Onderwijsreeks (zie onder). Hoofdredacteur Kristel Henquet lichtte eerst toe hoe we met deze reeks in willen spelen op de actualiteit en urgentie van het debat over de inhoud van oudheidsonderwijs op school.

“Er wordt namelijk verondersteld dat een nauwe kijk op de oudheid, dat wil zeggen, die van de ‘Klassieken’ als louter westers georiënteerd onderwijs in Oudgrieks en Latijn en cultuurgeschiedenis over Grieken en Romeinen, niet alleen historisch incorrect is, maar ook sociaal uitsluitend werkt. Deze roep om een oprekking van de oudheid stuitte, zoals dat in een revolutionaire ontwikkeling gewoon is, in het begin nog op veel weerstand, maar langzaam maar zeker sluiten meer en meer eensgezinden zich aan bij het idee dat verandering voor iederéén goed en interessant zou zijn.”

In de eerste lesbrieven, getiteld ‘Olympus Extended’, worden de Griekse godenwereld, religieuze architectuur en rituelen vergeleken met de Mesopotamische. Kristel interviewde de makers, Hanna Hoogenraad en Bas Wagenaar.

Daarna volgde een interessante lezing door Jürgen Zangenberg, hoogleraar Antiek Jodendom en Vroeg Christendom aan de Universiteit Leiden, over de zogenoemde ‘Eerste Joodse Opstand’. Jürgen ging eerst in op het moderne concept ‘revolutie’ en verschillende voorbeelden uit de recentere geschiedenis. Met deze voorbeelden en de definitie van “verzet tegen een groep, van binnen of buiten of samen, die controle uitoefent over anderen” in het achterhoofd, stelde Jürgen de vraag of we bij de ‘Eerste Joodse Opstand’ kunnen spreken van een revolutie. De uiteindelijke, zeer wetenschappelijk verantwoorde conclusie – “ja én nee!” – volgde na een reis langs vele literaire en archeologische bronnen die iets konden vertellen over de betrokken partijen van deze opstand. De avond werd afgesloten met een levendige Q&A.

Bezoekerstaantal (fysiek): ca. 45

Aanmeldingen voor de livestream: 264

Kijkers van de livestream: 207



Jürgen Zangenberg beantwoordt vragen uit het publiek

Het Zeventiende Zenobiacongres | “De Zijderoutes: netwerk van ontmoetingen”

27 mei 2023 | 10:45-17:00 uur | Openbare Bibliotheek Amsterdam (locatie Oosterdok)

Het Zenobiacongres stond dit jaar in het teken van de Zijderoutes en werd georganiseerd door Ivo Wolsing (congresmeester inhoudelijk) en Fenno Noij (congresmeester organisatorisch). Rolf Strootman (UU) trapte 's ochtends af met een mooie inleiding door het ontstaan van de Zijderoutes te verklaren vanuit de opkomst van de eerste Euraziatische wereldrijken in de oudheid. Marike van Aerde (UL) vertelde ons daarna over haar bijzondere onderzoek in het Karakorumgebergte, waar zij en haar team duizenden rotstekeningen en inscripties documenteren, achtergelaten door handelaren van deze antieke Zijderoutes. Na de lunch toonde Joanita Vroom (UL) met een rijk geïllustreerde lezing de impact van de Zijderoutes op het Mediterrane gebied en uiteindelijk op Europa, met veel voorbeelden van de aardewerk-vondsten die tussen China en het Middellandse Zeegebied ter land en ter zee vervoerd werden via de Zijderoutes. Dilnoza Duturaeva (York) liet met haar lezing over de handel tussen China,

Centraal-Azië en Europa in de elfde eeuw zien hoe de handelsroutes over land aan verandering onderhevig waren. Tjalling Halbertsma (RUG) liet ons kennis maken met Rabban Sauma, de Aziatische tijdgenoot van Marco Polo die tegen het einde van de dertiende eeuw van het huidige Peking naar het middeleeuwse Rome en Parijs reisde. Jos Gommans (UL) sloot de dag af met een lezing over de revival van de Griekse filosoof Plato aan het zestiende-eeuwse hof van de Indiase Groot Mogols. Het congres werd luister bijgezet door twee optredens van de Iraanse Korshid Dadbeh, die voor ons de tambour en setar ten gehore bracht.

We zijn erg tevreden over het congres. Er zijn 109 kaartjes verkocht, slechts een klein beetje minder dan verwacht (120). We denken dat dit komt doordat het thema aanspreekt, maar ook omdat we meer gericht hebben op kanalen waar ons beoogde publiek steeds meer van gebruik maakt, namelijk Instagram en LinkedIn (in plaats van Facebook). Ook hebben we dit jaar fysieke posters in Amsterdam, Leiden en Nijmegen geplakt. De organisatie verliep zeer soepel dankzij de enthousiaste OC-leden en de fijne communicatie met de OBA. De locatie (Theaterzaal van de OBA) was wederom geweldig. De lezingen waren afwisselend (historisch, materiële cultuur, literair) en de kwaliteit was hoog. We waren positief over de keuze voor iemand uit de regio als spreker (Dilnoza Duturaeva), die binding heeft met waarover gesproken werd. Niet alle bezoekers waren hier even positief over, twee bezoekers gaven na afloop aan moeite te hebben met het Engels en het specialistische onderwerp van de lezing. We vinden dit vervelend maar troosten ons met de gedachte dat de andere vijf lezingen in het Nederlands waren en ook zeer goed te volgen. Ten slotte waren we blij met de keuze voor een spreker met een minder-academische achtergrond, Tjalling Halbertsma, een voormalig diplomaat die hierdoor een ander perspectief bracht.



Dilnoza Duturaeva en Joanita Vroom op het Zenobiacongres



Korshid Dadbeh op het Zenobiacongres

c. Activiteiten in 2024

Voor 2024 staan in ieder geval de volgende activiteiten op het programma:

Negende Zenobialezing | Koen de Temmerman (Gent) | titel volgt

Datum volgt 2024 | 19:30-20:30 uur | RMO te Leiden | eveneens te volgen als livestream | gratis

De negende Zenobialezing zal gehouden worden door Koen de Temmerman, hoogleraar aan de vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent, over zijn project waarin hij de doorwerking van de Griekse romantraditie in de late oudheid en de middeleeuwen onderzoekt.

Lezing in de Week van de Klassieken | Claire Weeda (UL) | Lange armen en strakke buiken: omgevingsdeterminisme en racisme in de Late Middeleeuwen

11 april 2024 | 17:00-18:30 uur | RMO te Leiden | eveneens te volgen als livestream | gratis

Zenobia zal op 11 april wederom een avond in de Week van de Klassieken verzorgen, die dit jaar als thema 'Mens en natuur' heeft. We verheugen ons op een lezing van Claire Weeda, universitair docent middeleeuwse geschiedenis aan Universiteit Leiden.

d. Beleid

Organisatie

2023 was het laatste jaar van de bestuurstermijn van Maurits de Leeuw (voorzitter), Sven Betjes (penningmeester), Michèle Meijer (secretaris), Emma Huig (commissaris intern), Tim Vroegindeweij (commissaris extern) en Hilde Zwart (publiciteit). Het bestuur heeft voorafgaand aan de

zomerperiode al geworven met als doel dat de nieuwe bestuursleden al voor 1 januari 2024 mee konden lopen met het oude bestuur. Er is gekozen voor één brede vacature met open functies, waarin de mogelijke functies wel benoemd werden maar waarin benadrukt werd dat het precieze takenpakket en verantwoordelijkheden in overleg afgestemd werden. Het bestuur is verheugd dat zij vier enthousiaste en zeer geschikte nieuwe bestuursleden heeft gevonden voor de volgende bestuurstermijn (2024-2026). Per 1 januari 2024 zal het bestuur bestaan uit Emma Huig (voorzitter, voormalig commissaris intern), Tim Vroegindeweyj (penningmeester, voormalig commissaris extern) en vier nieuwe leden, Arjan Breukel (secretaris), Ivo Wolsing (commissaris wetenschap), Tugba Altin (commissaris onderwijs) en Kevin Hoogeveen (publiciteit). Met het nieuwe bestuur komen ook twee nieuwe functies, dat van commissaris onderwijs en commissaris onderzoek. De bijbehorende taken en de herverdeling van de voormalige functies van acquisitie en commissaris intern worden door de nieuwe bestuursleden met elkaar afgestemd.



Het bestuur 2021-2023 (met de klok mee vanaf linksboven: Maurits de Leeuw, Tim Vroegindeweyj, Hilde Zwart, Sven Betjes, Emma Huig en Michèle Meijer)

Per 1 september heeft Maaïke van Berkel wegens andere werkzaamheden verzocht om het stokje over te kunnen dragen als voorzitter van de Raad van Toezicht. De andere twee leden van de Raad van Toezicht hebben toen Josephine van den Bent, universitair docent middeleeuwse geschiedenis aan de UvA, benoemd tot voorzitter. De Raad van Toezicht bestaat nu uit Josephine van den Bent (voorzitter), Floris van den Eijnde en Victor Broers. De huidige termijn loopt van juli 2023 tot en met juli 2025. Gezamenlijk treffen zij het bestuur eens per jaar om het jaarverslag van inhoudelijk commentaar te voorzien.

De Raad van Advies bestaat uit Raphael Hunsucker, Janric van Rookhuijzen en Martje de Vries. De leden van de Raad van Advies kunnen zowel gezamenlijk als individueel door het bestuur om advies worden gevraagd. Ook kunnen de leden zowel gezamenlijk als individueel het bestuur van

(ongevraagd) advies voorzien. Gezamenlijk treffen zij het bestuur minstens eens per jaar. Dit is voor het bestuur moment van reflectie, en een mogelijkheid om na te denken over langere-termijnplannen voor de stichting.

Het Organiserend Comité bestaat op dit moment uit Nver Avetisian, Sven Betjes, Rick van Brummelen, Romeo Burger, Marieke Ceelaert, Emma Huig, Michèle Meijer, Fenno Noij, Lieke Rademakers, Ewan Short, Anne Walvius, Marten Wildenborg, en Ivo Wolsing. Wij hopen dat een deel zich ook weer voor het volgende Zenobiacongres in wil zetten.

In 2023 heeft Raphael Hunsucker de Reeksredactie verlaten. De redactie bestaat uit Inger Kuin (hoofdredacteur), Emma Huig, Maurits de Leeuw, Mirte Liebregts en Johan Weststeijn.

Dit jaar heeft de stichting voor de tweede keer de Zenobiabeurs Onderwijseditie uitgereikt. Juryleden kunnen twee jaren op rij onderdeel uitmaken van de jury. De jury van de Zenobiabeurs bestond dit jaar uit Diederik Burgersdijk (voorzitter, tweede keer), Evelien Bracke (tweede keer), Hind Mahrach (eerste keer) en Kristel Henquet (secretaris).

Zenobiabeurs - Onderwijseditie

Het bestuur heeft besloten om dit jaar voor de tweede keer de Zenobiabeurs Onderwijseditie (500 euro) uit te loven, omdat het debat over een diverser en inclusiever (oudheid)curriculum nog steeds gaande is. De jury heeft vier aanvragen ontvangen en koos ervoor om het bedrag toe te kennen aan het project 'Asjera's Terugkeer en de ontwikkeling van het beeldverbod' van Niels Hexspoor en Ayhan Aksu. De aanvragers hebben het plan om beeldmateriaal te ontwikkelen bij een lesprogramma voor filosofie-en kunstonderwijs over de geschiedenis van ons godsbeeld. Het project probeert een brug te slaan tussen oost en west en de uitwisseling van ideeën en culturele expressies tussen het Oude Nabije Oosten (Asjera en de Hebreeuwse Bijbel) en de Grieks-Romeinse wereld (Plato en Augustinus) inzichtelijk te maken. Daarnaast hebben de aanvragers de ambitie om oudheidsonderwijs inclusiever te maken door nadrukkelijk te reflecteren op mannelijke en vrouwelijke verschijningsvormen van het goddelijke. Klik [hier](#) voor het volledige juryrapport.

Hoewel er ook dit jaar weer goede aanvragen ontvangen zijn, heeft Kristel ter overweging aan het bestuur gegeven om de 500 euro te gebruiken om elk jaar een lesbrief van te financieren (voor de lesbrieven, zie onder Zenobia Onderwijsreeks). De Zenobiabeurs Onderwijseditie is dit jaar breder uitgezet dan de vorige keer en toch zijn er minder aanvragen binnengekomen. Mogelijk is de aanvraag toch te veel werk voor de hoogte van het bedrag, waardoor de drempel om een aanvraag te schrijven te hoog ligt. Het bestuur laat deze beslissing over aan het nieuwe bestuur, dat reeds per 1 januari 2024 aantreedt.

Publicaties Zenobiareeks

Op dit moment zijn er drie Zenobiabundels in voorbereiding, één naar aanleiding van het Venetiëcongres, geredigeerd door Maurits de Leeuw, Johan Weststeijn en Philip van Reeuwijk, één

naar aanleiding van het Zijderoutescongres, geredigeerd door Ivo Wolsing en één naar aanleiding van het Carthagocongres, geredigeerd door Diederik Burgersdijk en Dirk Vervenne. Van het Carthagocongres (2015) is destijds geen bundel gemaakt. Dat wordt hiermee een kleine 10 jaar na dato goedgegemaakt.

In 2022 heeft de redactie besloten om de overstap te maken van Uitgeverij Verloren naar Amsterdam University Press. De Carthagobundel zal de eerste bundel zijn die bij AUP wordt gepubliceerd.

Hoewel de online verkoop niet heel goed loopt, verkopen we wel vaak veel boeken tijdens fysieke evenementen.

Zenobia Onderwijsreeks

In 2022 is besloten om een Zenobia Onderwijsreeks te starten (zie het jaarverslag van 2022 voor een beschrijving van de aanloop naar dit besluit). De reeks bestaat uit lesmateriaal (modules of lesbrieven) dat open toegankelijk zal worden gepubliceerd op de website van Stichting Zenobia. Daarnaast beoogt de redactie het materiaal ook op andere platforms als quamlibet.nl te publiceren. Met het lesmateriaal wil Stichting Zenobia het docenten Grieks, Latijn, KCV en Geschiedenis makkelijker maken om de oudheid in hun lessen in een breder dan alleen eurocentrisch perspectief te plaatsen. Er zijn op dit moment twee modules/lesbrieven in de maak.

1. Hanna Hoogenraad en Bas Wagenaar werken aan de module 'Een Mesopotamische Odyssee' van vier lesbrieven, bedoeld voor de vakken Grieks, Latijn en/of Geschiedenis. In de eerste lesbrief, *Olympus Extended*, worden de Griekse godenwereld, religieuze architectuur en rituelen vergeleken met de Mesopotamische. Een eerste versie hiervan is op 30 maart gepresenteerd tijdens het avondsymposium van Stichting Zenobia in de Week van de Klassieken. In de maanden daarop is de lesbrief door meerdere docenten in de les uitgetoetst. Hun feedback is meegenomen in de definitieve versie, die begin 2024 wordt gepubliceerd. Op dit moment werken zij aan de tweede lesbrief over talen en schriftsystemen van Mesopotamië, namelijk het spijkerschrift (met de talen Akkadisch en Sumerisch) en het alfabet (met het Aramees). De gelegenheidsredacteur is Rients de Boer.
2. De tweede lesbrief, *Patria Konstantinoupoleos: De stadsgeschiedenis van Constantinopel*, bedoeld voor het vak Grieks, wordt gemaakt door Irene Jacobs en Christian Kicken. Patria betekent zoiets als 'lokale geschiedenis.' Dit was een genre geschiedschrijving dat de geschiedenis van een specifieke plek centraal stelde. De Patria van Constantinopel bestaat uit vier boeken met legenden en verhalen over Constantinopel. Alleen het eerste boek bevat zo'n lokale geschiedenis, een 'patria'. De overige boeken vertellen over de monumenten in de stad. Deze verhalen zijn in het jaar 989 of 990 na Christus in de huidige vorm gebundeld en opgeschreven door een onbekende auteur. De gelegenheidsredacteur is Reinhard Ceulemans.

In 2023 is een redactie aangesteld bestaande uit Kristel Henquet (hoofdredacteur), Kokkie van Oeveren (redactielid onderwijs) en Inger Kuin (redactielid diversiteit). Daarnaast wordt voor elke module of lesbrieven een redactielid op dat vakgebied gevraagd.

Om de Onderwijsreeks net als de Zenobiareeks een herkenbare vormgeving te geven, is een vormgever in de hand genomen (Tineke Rooijackers van Tineke tekent). Om de vormgeving te bekostigen wordt per module of lesbrieven subsidie gezocht. De eerste twee lesbrieven zijn respectievelijk gesubsidieerd door Vereniging Classici Nederland en de Brediusstichting.

Donateurs

Sinds 2022 is het mogelijk voor nieuwe vaste donateurs om door middel van een eenvoudig formulier een automatisch incasso voor vijf jaar in te stellen. Met het incassoformulier kan gevraagd worden naar het adres en emailadres van de nieuwe donateur, waardoor een goede administratie van het donateursbestand kan worden bijgehouden, en er ook via email contact kan worden opgenomen met donateurs (iets wat voorheen niet mogelijk was, omdat deze adressen nergens ingevuld hoefden te worden). Eenmalige donaties blijven natuurlijk ook mogelijk.

Er zijn dit jaar 3 vaste donateurs bijgekomen.

Externe partners en contacten

Het bestuur is dankbaar voor de organisatorische en financiële steun die de Stichting ook in 2023 weer heeft mogen ontvangen van verschillende organisaties, waaronder Labrys Reizen, Taalhuis Amsterdam, het Rijksmuseum van Oudheden, de Openbare Bibliotheek Amsterdam en het Nederlands Klassiek Verbond. We zijn Labrys dankbaar dat zij ons dit jaar weer financieel hebben willen steunen nadat dit voor hen wegens de pandemie enkele jaren niet mogelijk was. We zijn blij dat we gebruik mogen maken van de vergaderruimtes van Taalhuis en dat zij in ruil daarvoor aanwezig willen zijn op de Bazaar van het congres. We zijn ook dankbaar voor de uitnodiging die we van Taalhuis hebben gekregen om op de markt van het Taalhuisfestival te staan, dat ter ere van het 10-jarig bestaan in De Hallen te Amsterdam werd gevierd. De nauwe samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden is in 2023 voortgezet door de gezamenlijke organisatie van een evenement in de Week van de Klassieken en de jaarlijkse Zenobialezing. Dit zal in 2024 op dezelfde manier gebeuren. Ook zijn we het Oosters Instituut en het NKV dankbaar voor de financiële bijdragen aan het Zijderoutescongres. De Stichting is in overleg met Ex Oriente Lux voor een vernieuwing van het samenwerkingscontract, die in 2023 verlopen is.

Tijdens deze bestuurstermijn is gebleken dat structurele financiering door vaste partners in de huidige tijd (begrijpelijk(er)wijs) steeds onzekerder wordt. Het bestuur heeft aan het nieuwe bestuur meegegeven om hier aandacht te geven en op zoek te gaan naar nieuwe samenwerkingen en/of subsidieverstrekters.



Stichting Zenobia samen met het Nederlands Klassiek Verbond op het Taalhuisfestival (17 juni 2023)

4. Realisatie boekjaar 2023

Realisatie 2023: Uitgaven

Activiteiten	€	3.598,33
Zenobialezing	€	95,84
Week van de Klassieken	€	-
Congres Zijderoute	€	3.502,49
Premiën	€	372,15
Zenobiabeurs	€	372,15
Zenobiareeks	€	1.197,50
Incidentele aanschaf	€	1.185,00
Verzendkosten	€	12,50
Uitgave boeken	€	-
Promotiemateriaal & publiciteit	€	155,00
Publiciteit	€	155,00
Vaste lasten voorzieningen	€	319,79
Bankrekening	€	200,15
Izettle en Mollie	€	-
Webhosting	€	119,64
Bestuurskosten	€	1.103,22
Vergaderingen	€	256,97
Donateursborrel	€	-
Onvoorziene kosten	€	846,25
TOTAAL UITGAVEN	€	6.745,00

Realisatie 2023: Inkomsten

Activiteiten	€ 3.358,15
Zenobialezing	€ -
Week van de Klassieken	€ -
Congres Zijderoute	€ 3.358,15
Donaties	€ 1.200,00
Vrienden, begunstigers, patronen	€ 1.200,00
Zenobiareeks	€ 1.125,92
Verkoop boeken	€ 1.125,92
Sponsoring	€ -
-	€ -
Rente & vermogen	€ 1.000,00
Rente spaarrekeningen	€ -
Overboeking van spaar- naar lopende rekening	€ 1.000,00
TOTAAL INKOMSTEN	€ 6.684,07

<i>Totaal uitgaven</i>	€ 6.745,99
<i>Totaal inkomsten</i>	€ 6.684,07
GEREALISEERD RESULTAAT	€ -61,92

Balans Bezittingen 01-01-24	
Boeken Zenobiareeks	€ 3.858,00
Spaarrekening	€ 14.098,48
Bankrekening	€ 2.068,31
Contant geld	€ 178,00
Totaal eigen vermogen	€ 20.202,79

Opmerkingen bij realisatie van 2023

2023 was voor de stichting een financieel gezond jaar. Er is weliswaar een duur congres georganiseerd, maar deze was zoals altijd zelfvoorzienend. Een grote kostenpost voor dit jaar waren de lesbrieven, een nieuw initiatief dat in de pilotfase voor een deel werd gefinancierd door de stichting zelf. Dit kon door een goedlopende boekverkoop (zowel bij het congres als de door Inger Kuin georganiseerde middag met VLOT zijn flink wat Zenobiabundels verkocht) echter vrij gemakkelijk worden bekostigd. Voor volgende lesbrieven is afgesproken dat ze net als het congres zelfbedruipend moeten worden. Voor de kosten ervan zullen dan ook subsidies worden aangevraagd.

N.B. Zowel de inkomsten als de uitgaven zijn wat vertekenend. Om de kosten van het Zijderoutescongres voor te schieten, is er in augustus van dit jaar €1.000,- van de spaarrekening op de lopende rekening overgeboekt. Daar staat echter tegenover dat er dit jaar een flink bedrag is uitgegeven om de boekenvoorraad van de stichting aan te vullen. Hiermee is het eigen vermogen dus allerminst geslonken en zelfs een beetje gegroeid. Dit biedt wat financiële ruimte voor toekomstige initiatieven en activiteiten.

5. Begroting 2024

Begroting 2024: uitgaven

Activiteiten	€ 3.450,00
Zenobialezing	€ 375,00
Week van de Klassieken	€ 75,00
Zenobiacongres	€ 3.000,00
Premiën	€ 500,00
Zenobiabeurs	€ 500,00
Zenobiareeks	€ 1.550,00
Incidentele aanschaf	€ 500,00
Verzendkosten	€ 50,00
Uitgave boeken	€ 1.000,00
Lesbrieven	€ 250,00
Ontwerp lesbrieven	€ 250,00
Promotiemateriaal & publiciteit	€ 100,00
Publiciteit	€ 100,00
Vaste lasten voorzieningen	€ 320,00
Bankrekening	€ 200,00
Izettle en Mollie	€ 20,00
Webhosting	€ 100,00
Bestuurskosten	€ 506,00
Vergaderingen	€ 200,00
Onvoorziene kosten (5%)	€ 306,00
TOTAAL UITGAVEN	€ 6.676,00

Begroting 2024: inkomsten

Activiteiten	€ 3.000,00
Subsidies congres	€ 3.000,00
Donaties	€ 1.300,00
Vrienden, begunstigers, patronen	€ 1.300,00
Zenobiareeks	€ 500,00
Verkoop boeken	€ 500,00
Lesbrieven	€ 250,00
Subsidies	€ 250,00
Sponsoring	€ 1.200,00
Labrys	€ 1.200,00
Rente & vermogen	€ 426,00
Rente spaarrekeningen	€ -
Overboeking van spaarrekening	€ 426,00
TOTAAL INKOMSTEN	€ 6.676,00

<i>Totaal uitgaven</i>	€ 6.676,00
<i>Totaal inkomsten</i>	€ 6.676,00
BEGROOT RESULTAAT	€ -

6. Verklaring Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (hierna: RvT) feliciteert Stichting Zenobia allereerst met een mooi jaar, gevuld met interessante, relevante en goed bezochte activiteiten. Ook het komend kalenderjaar, 2024, ziet er veelbelovend uit.

De RvT is blij met de gezonde financiële staat van de Stichting. De constatering dat de bestaande structurele financiering door vaste partners steeds onzekerder wordt, is een belangrijke, en we sluiten ons aan bij het advies van het vorige bestuur om hier actief aandacht aan te schenken. De RvT wil in de toekomst het bestuur graag ondersteunen bij het creëren van nieuwe vormen van sponsoring en actieve inkomsten.

Op inhoudelijk vlak is de RvT in het bijzonder enthousiast over de lesbrieven, zowel qua aansluiting bij de doelen van de Stichting als qua potentiële toekomstige inkomstenbron. Dit geldt ook voor nascholingsactiviteiten: hier is duidelijk vraag naar (zie de middag bij VLOT), en de RvT adviseert dan ook om te kijken of en hoe dit in zowel Nederland als Vlaanderen breder op te zetten (en te adverteren) is. Het verschuiven van de fondsen van de onderwijsbeurs naar deze bredere onderwijsactiviteiten lijkt de RvT dan ook zeker gerechtvaardigd.

Ten slotte lijkt het de RvT verstandig als het nieuwe bestuur goed kijkt naar de invulling van het jaarlijkse congres. Hernieuwde aandacht voor de Klassieke Oudheid lijkt de RvT zeker een goed idee, ook in het licht van de interesses van het traditionele primaire publiek van de Stichting, mits diversiteit in onderwerpen en ook het aanboren van nieuwe groepen publiek niet uit het oog wordt verloren. De RvT geeft ook nog de suggestie mee om de traditionele Engelstalige *keynote lecture* tijdens het congres nog eens kritisch te bezien: wat is daarvan de functie, en wie is daarvoor het publiek?

Al met al ziet de RvT de Stichting met veel vertrouwen 2024 binnengaan, en kijkt deze uit naar de geplande activiteiten!

Victor Broers
 Floris van den Eijnde
 Josephine van den Bent (voorzitter)

7. Ondertekening



Maurits de Leeuw

Voorzitter van het bestuur van Stichting Zenobia



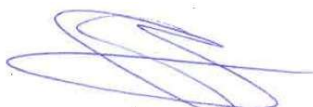
Dr. Josephine van den Bent

Voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting Zenobia



Dr. Michèle Meijer

Secretaris van het bestuur van Stichting Zenobia



Dr. Sven Betjes

Penningmeester van het bestuur van Stichting Zenobia